SAMVAD E-JOURNAL
ISSN (Online) :2583-8334
(International Peer-Reviewed Refereed Journal) Volume 3, Issue-5, Oct-Nov-Dec : 2025
Published by Rangmati Publication https://www.rangmatipublication.com

શોધગંગામાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનું અમૂલ્ય પ્રદાન

Dr. Chandrika Dhanjibhai Vaghela

સારાંશ :

શોધગંગા એ ભારતીય યુનિવર્સિટીઓમાંથી થીસીસ અને ડેઝર્ટેશન એકત્રિત કરવા માટે INFLIBNET નો પ્રોજેક્ટ છે. શોધગંગા સંશોધન સમુદાય માટે વરદાન છે. શોધગંગા થીસીસ અને નિબંધોમાં રહેલા છુપાયેલા જ્ઞાનને પ્રકાશમાં લાવે છે. તે ભારતમાં ઇ- થીસીસ રિપોઝીટરી છે જે વિવિધમાં ETD ને ખુલ્લી એક્સેસ પ્રદાન કરે છે. શોધગંગા રિલાયન્સ ડિજિટલ રિપોઝીટરી બની ગઈ છે જેમાં સંખ્યાબંધ સહભાગીઓ છે. શોધગંગા ઇટીડીમાં લગભગ તમામ યુનિવર્સિટીઓ ભાગ લે છે. જેમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનું પ્રદાન અમૂલ્ય જોવા મળે છે. વર્તમાનમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીએ કુલ ૩૨૮૩ થી વધુ થીસિસ અપલોડ કરી શોધાગંગામાં પોતાનું યોગદાન આપી રહી છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીના જુદાં જુદાં વિભાગો અને કોલેજોમાં શિક્ષણ વિભાગ ૩૦૨ થીસીસ અપલોડ કરીને પ્રથમ ક્રમે છે. જ્યારે ભાષાની દ્રષ્ટિ એ અંગ્રેજી ભાષા પ્રથમ રહી છે. વર્ષ મુજબ ૨૦૧૦-૨૦૧૯માં સૌથી વધુ ૨૧૪૯ થીસીસ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીએ શોધાગંગામાં અપલોડ કરીને પોતાનું યોગદાન આપ્યું છે. આમ, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં થીસીસ અને સાઇટ મુલાકાતી ઓની સંખ્યા ધીમે ધીમે વધી રહી છે. આ અભ્યાસ પેપરમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીએ શોધગંગા આપેલ અમૂલ્ય પ્રદાનની તપાસ કરે છે.

૧.૧ પ્રસ્તાવના :

ભારતના ઇન્ફર્મેશન એન્ડ લાયબ્રેરી નેટવર્ક (ઇન્ફિલબનેટ) દ્વારા શોધગંગા નામે એક પ્રોજેક્ટ શરૂ કર્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ સંશોધક માટે ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે શોધગંગા ભારતીય યુનિવર્સિટીઓ/ સંસ્થાઓને તેમની પીએચડી સંશોધન જમા કરાવવા માટે એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે. “શોધગંગા પહેલ હેઠળ, યુનિવર્સિટીઓમાં સંશોધન વિદ્વાનો/સંશોધન નિરીક્ષકોને અનુરોધ કરવામાં આવે છે કે યુનિવર્સિટીઓમાં પીએચ.ડી. માટે પોતાની નોંધણી કરાવતા સંશોધન વિદ્વાનો દ્વારા સબમિટ કરાયેલ થીસિસનું ઇલેક્ટ્રોનિક સંસ્કરણ પણ જમા કરાવે. એક તરફ રિપોઝીટરી ભારતીય યુનિવર્સિટીઓમાં હાથ ધરવામાં આવતા સંશોધનના વલણો અને દિશાઓને જાહેર કરશે, બીજી તરફ, આ પ્રકારના ડેટાબેઝમાં નાણાં, સમય અને સંશોધન કાર્યના પુનરાવર્તનની બચત થાય છે. તે સંશોધકોને ડુપ્લિકેશન ટાળવામાં પણ મદદ કરશે.

૧.૨ સંશોધન હેતુ :

આ પેપરનો હેતુ સંશોધન કરતા સંશોધકને શોધગંગા વિશે માહિતગાર કરવાનો, શોધાગંગામાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનું યોગદાન જણવા, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીના વિભાગ અનુસાર અને કોલેજ અનુસાર સબમિટ કરેલ થીસિસન સંખ્યા જાણવા, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં વર્ષ અને વિષય મુજબ થીસિસ વૃદ્ધિ જાણવા વગેરે. આમ,પેપરનો હેતુ શોધગંગામાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી યોગદાન તપાસ કરવાનો છે.

૧.૩ સંશોધન પદ્ધતિ અને માહિતી વિશ્લેષણ :

વર્તમાન અભ્યાસ માટેનો ડેટા https:// shodhganga.inflibnet.ac.in પરથી શોધગંગા ભંડારમાંથી એકત્રિત કરવામાં આવ્યો હતો. પેપર માટે વર્ણનાત્મક સંશોધન પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. સાથે માહિતીનું વિશ્લેષણ કરવા માટે આકૃતિ, કોષ્ટકો અને ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૪ સાહિત્યની સમીક્ષા :

ઈશ (2015) દ્વારા પશ્ચિમ બંગાળની શોધગંગામાં EID યોગદાનનો અભ્યાસ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો. તેમના અભ્યાસમાં તેમણે યુનિવર્સિટીના યોગદાન અને એમઓયુ વગેરેનું વિશ્લેષણ કર્યું. ગણેશન એ., (2016) ને જાણવા મળ્યું કે 58 ટકા વપરાશકર્તાઓ INFLIBNET ETD શોધગંગાના ઉપયોગથી પરિચિત છે. તેમણે ETD શોધગંગામાં INFLIBNET ની વપરાશકર્તાની જાગૃતિ પર અભ્યાસ કર્યો છે. વીર

Dr. Chandrika Dhanjibhai Vaghela, Assistant Professor, Department of Economics, Sheth H.P. Arts & T.S.M. Commerce College, Talod, Dist. Sabarkantha,

ધર્મરાજ કે. અને ખિસ્તે. ગજાનન (2016) એ શોધગંગામાં મહારાષ્ટ્રના યોગદાન અને થીસીસની વ્યૂહરચના અપલોડ કરવાની ચર્ચા કરવામાં આવી છે. ડૉ. ચંદ્રિકા વઘેલા.,(૨૦૨૩),"*શોધગંગાની પ્રગતિ અને વર્તમાન સ્થિતિ*" નામના પેપરમાં શોધગંગા સંક્ષિપ્ત પરિચય, શોધાગંગામાં સૌથી વધુ થીસિસ સબમિટ કરેલ ટોચની ૧૦ યુનિવર્સિટીનું યોગદાન, રાજય અનુસાર અને યુનિવર્સિટી શ્રેણી અનુસાર સબમિટ કરેલ થીસિસન સંખ્યા જાણવા, વર્ષ અને વિષય મુજબ થીસિસ વૃદ્ધિ વિષે અભ્યાસ કર્યો છે.

૧.૫ શોધ ગંગાનો સંક્ષિપ્ત પરિચય :

" શોધ ગંગા " એ INFLIBNET સેન્ટર દ્વારા સેટ-અપ ભારતીય ઇલેક્ટ્રોનિક થીસીસ અને નિબંધોની ડિજિટલ રીપોઝીટરી દર્શાવવા માટેનું નામ છે . "શોધ" શબ્દ સંસ્કૃતમાંથી આવ્યો છે અને તેનો અર્થ સંશોધન અને શોધ છે. "ગંગા" ભારતીય ઉપખંડની તમામ નદીઓમાં પવિત્ર, સૌથી મોટી અને સૌથી લાંબી નદી છે. ગંગા એ ભારતની યુગોથી ચાલતી સંસ્કૃતિ અને સભ્યતાનું પ્રતીક છે, સદા બદલાતી, સદા વહેતી, તેના લોકો દ્વારા હંમેશા પ્રિય અને આદરણીય છે . શોધ ગંગા શબ્દએ INFLIBNET કેન્દ્ર દ્વારા યજમાન કરેલ અને જાળવવામાં આવેલ ભંડારમાં સંગ્રહિત ભારતીય બૌદ્ધિક આઉટપુટના જળાશય માટે વપરાય છે.

શોધગંગા રિપોઝીટરીની રચના 5મી મે 2016 ની યુજીસી સૂચના (એમ.ફિલ. / પીએચડી ડિગ્રીના એવોર્ડ માટે લઘુત્તમ ધોરણો અને પ્રક્રિયા, નિયમન, 2009 સુધારો) હેતુ સાથે યુનિવર્સિટીઓમાં સંશોધકો દ્વારા થીસીસ અને નિબંધોના ઇલેક્ટ્રોનિક સંસ્કરણ સબમિટ કરવાનું ફરજિયાત બનાવવાના પરિણામે કરવામાં આવી હતી.

૧.૩ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી શોધાગંગાની કામગીરી :

શોધ ગંગા દરેક યુનિવર્સિટીના શૈક્ષણિક માળખાને વિભાગો/કેન્દ્રો/કોલેજોના સંદર્ભમાં પ્રતિકૃતિ બનાવે છે. આ માળખું યુનિવર્સિટીઓના સંશોધન વિદ્વાનોને તેમના થીસીસ સંબંધિત વિભાગ/કેન્દ્ર/કોલેજમાં જમા કરાવવાની સુવિધા આપે છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી શોધ ગંગાની સહાયતાથી સંશોધન વિદ્વાનોને તેમની પીએચડી જમા કરાવવા માટે એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે. રિપોઝીટરીમાં સંશોધકો દ્વારા સબમિટ કરાયેલ ETDs (ઈલેક્ટ્રોનિક થીસીસ અને ડિસર્ટેશન) કેપ્ચર, ઇન્ડેક્સ, સ્ટોર, પ્રસારિત અને સાચવવાની ક્ષમતા છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી શોધાગંગા બ્રાઉઝિંગ સુવિધા સાથે હોમ પેજ પર સરળ શોધ અને એડવાન્સ સર્ચ માટેનો વિકલ્પ ઉપલબ્ધ કરે છે. કેન્દ્ર વિષય-આધારિત બ્રાઉઝિંગ, નેવિગેશન, શોધ અને રીપોઝીટરીમાં ઉપલબ્ધ સામગ્રીની પુન:પ્રાપ્તિની સુવિધા આપવા માટે સિમેન્ટીક વેબ-આધારિત ઇન્ટરફેસ પણ વિકસાવી રહ્યું છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી દ્વારા, અપલોડ તારીખ, સંશોધક/માર્ગદર્શિકા, શીર્ષક, કીવર્ડ અને હેન્ડલ નંબર આપવામાં આવેલ છે.

૧.૪ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી શોધગંગામાં થીસીસ શોધવા માટે આ પગલાં અનુસરો:

૧. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી શોધગંગા વેબસાઇટ ની મુલાકાત લેવી.

https://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/688?subject_page=201

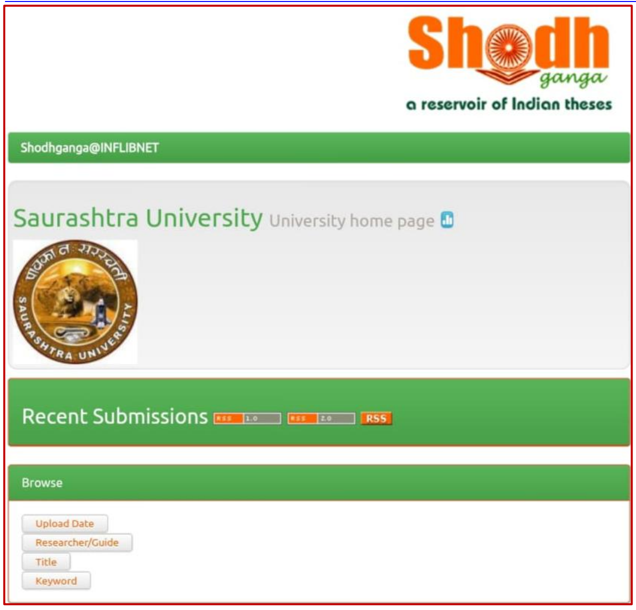

2. ટોચના નેવિગેશન બાર પર "શોધ" બટન પર ક્લિક કરો.

3. શોધ પૃષ્ઠ પર, તમે "શીર્ષક", "લેખક", "વિષય" અથવા "વિભાગ કે કોલેજ " ફીલ્ડમાં તમારા વિષયને લગતા કીવર્ડ્સ દાખલ કરી શકો છો. તમે તારીખ શ્રેણી અથવા ભાષાનો ઉલ્લેખ કરીને પણ શોધી શકો છો.

4. પરિણામો જોવા માટે "શોધ" બટન પર ક્લિક કરો.

૫. પેજની ડાબી બાજુએ આપેલા ફિલ્ટર્સનો ઉપયોગ કરીને તમારી શોધને વધુ શુદ્ધ કરી શકો છો.

૬. એકવાર તમને રસ હોય તે થીસીસ મળી જાય, પછી સંપૂર્ણ લખાણ જોવા માટે શીર્ષક પર ક્લિક કરો.

આમ, શોધગંગામાં સબમિટ કરાયેલા તમામ દસ્તાવેજોનું સંપૂર્ણ લખાણ વિશ્વભરના શૈક્ષણિક સમુદાયમાં વાંચવા અને ડાઉનલોડ કરવા માટે ઉપલબ્ધ છે.

૧.૫ શોધાગંગામાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનું યોગદાન :

વર્તમાનમાં રિપોઝીટરીમાં ૮૦૦થી પણ વધારે યુનિવર્સિટીઓ શોધાગંગામાં યોગદાન આપી રહી છે. જેમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનુ પ્રદાન ઘણું મહત્વનું જોવા મળે છે. શોધગંગામાં ETD પર સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીએ ૩૨૮૩ થીસીસ અપલોડ કરીને પોતાનું યોગદાન નોંધાવી રહી છે

શોધગંગા રિપોઝીટરીમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીના જુદાં જુદાં વિભાગો અને કોલેજ

અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ	ઇલેક્ટ્રોનિક્સ વિભાગ	વન્યજીવન વિજ્ઞાન વિભાગ	એ.કે. દોશી મહિલા કોલેજ
ગુજરાતી વિભાગ	પ્રદર્શન કલા વિભાગ	પ્રાણીશાસ્ત્ર વિભાગ	અમૃતલાલ દલપતભાઈ શેઠ પત્રકારત્વ વિભાગ
અંગ્રેજી વિભાગ	સંગીત વિભાગ	ફાર્માસ્યુટિકલ સાયન્સ વિભાગ	બી.કે. મોદી ગવર્નમેંટ ફાર્મેસી કોલેજ
હિન્દી વિભાગ	કલા વિભાગ	બાયોકેમિસ્ટ્રી વિભાગ	ડોક્ટર સુભાષ મહિલા કોલેજ
અંગ્રેજી અને તુલનાત્મક સાહિત્ય અધ્યયન વિભાગ	મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગ વિભાગ	પુસ્તકાલય અને માહિતી વિજ્ઞાન વિભાગ	ડો.વી.આર.ગોઠાણીયા મહિલા કોલેજ
સંસ્કૃત વિભાગ	કલા ફેકલ્ટી	બાયોટેકનોલોજી વિભાગ	શ્રીમતી એસ.એચ.ગર્ડી ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઇંગ્લિશ
ઇતિહાસ વિભાગ	ગૃહ વિજ્ઞાન વિભાગ	વનસ્પતિશાસ્ત્ર વિભાગ	એન્જિનિયરિંગ અને ટેકનોલોજી ફેકલ્ટી
પત્રકારત્વ વિભાગ	તત્વજ્ઞાન વિભાગ	રસાયણશાસ્ત્ર વિભાગ	મેડિસિન ફેકલ્ટી
શિક્ષણ વિભાગ	શારીરિક શિક્ષણ વિભાગ	શરીરરચના વિભાગ	શ્રીમતી એસ.બી. ગાર્ડી ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોમ સાયન્સ
ભૂગોળ વિભાગ	સામાજિક કાર્ય વિભાગ	બાયોસાયન્સ વિભાગ	શ્રી એમ એન્ડ એન વિરાણી સાયન્સ કોલેજ
સમાજશાસ્ત્ર વિભાગ	ગણિત વિભાગ	ભૌતિકશાસ્ત્ર વિભાગ	શ્રી જી.ટી. શેઠ વિદ્યાલય
માનવ અધિકાર અને IHL વિભાગ	બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ વિભાગ	વાણિજ્ય અને વ્યવસાય વહીવટ વિભાગ	શ્રી એન.એસ. રાબડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ
મનોવિજ્ઞાન વિભાગ	આંકડા વિભાગ	કમ્પ્યુટર સાયન્સ વિભાગ	શ્રી. જે.જે.કુંડલિયા ગ્રેજ્યુએટ ટીચર્સ કોલેજ
કાયદા વિભાગ	વાણિજ્ય વિભાગ	ઓટોરહિનોલેરીંગોલોજી વિભાગ	શ્રી પી.ડી.માલવિયા કોલેજ ઓફ કોમર્સ

વિભાગ મુજબ	થીસિસની સંખ્યા
શિક્ષણ	૩૦૨
અંગ્રેજી	૨૯૦
અર્થશાસ્ત્ર	૨૩૪
હિન્દી	૨૨૮
સંસ્કૃત	૨૦૮

ગુજરાતી	૧૮૩

વર્ષ અનુસાર	થીસિસની સંખ્યા
૧૯૯૯ – ૧૯૯૯	૦૧
૨૦૦૦ – ૨૦૦૯	૩૩૧
૨૦૧૦ – ૨૦૧૯	૨૧૪૯
૨૦૨૦ – ૨૦૨૩	૮૭૬

ઉપરોક્ત કોષ્ટકમાં શોધગંગા રિપોઝીટરીમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીના જુદાં જુદાં વિભાગો અને કોલેજો ની માહિતી આપવામાં આવી છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી જેમાં શિક્ષણ વિભાગમાં સૌથી વધુ ૩૦૨ થીસિસ સબમિટ થયા છે. ત્યારબાદ અંગ્રેજી અને અર્થશાસ્ત્રમાં અનુક્રમે ૨૯૦ અને ૨૩૪ સબમિટ થયા મળે છે. જ્યારે ગુજરાતી વિભાગમાં ૧૮૩ થીસિસ સબમિટ થયા છે, અને ભૂગોળ વિભાગમાં ૦૧ થીસિસ જોવા મળે છે. આમ, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં થીસીસ અને સાઇટ મુલાકાતી ઓની સંખ્યા **ધીમે ધીમે વધી રહી છે.**સ્ત્રોત : https://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/688?subject_page=201

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં ભાષા અનુસાર સબમિટ થયેલ થીસિસ પર નજર નાખીએ તો અંગ્રેજી આંતરરાષ્ટ્રીય ભાષા હોવાને કારણે, મહત્તમ ૨૦૫૩ સંખ્યામાં અંગ્રેજી ભાષામાં થીસીસ સબમિટ કરવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ માતૃભાષા ભાષા ગુજરાતીમાં ૮૯૩ થીસીસ જોવા મળે છે. જ્યારે હિન્દી અને સંસ્કૃત ભાષામાં અનુક્રમે ૨૧૦ અને ૭૩ સબમિટ કરવામાં આવેલ છે, અન્ય ભાષામાં ૪૦૧ થીસિસ પ્રાપ્ત થયા છે. આ ઉપરાંત કન્નડ અને મલયાલમ ભાષામાં ૧ અને ૧ થીસીસ સબમિટ થયેલા છે.

નીચેના કોષ્ટકમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં વર્ષ અનુસાર શોધાગંગામાં સબમિટ થયેલ થીસિસની માહિતી આપવામાં આવી છે. છેલ્લા થોડા વર્ષોમાં સબમિટ થયેલની થીસીસ સંખ્યામાં વધારો થયો છે. જે સંશોધનની વૃદ્ધિ દર્શાવે છે એટલે કે ૨૦૧૦ થી ૨૦૧૯ સુધી શોધગંગામાં ઈલેક્ટ્રોનિક થીસીસ અપલોડ કરવામાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીઓની વર્ષ મુજબની વૃદ્ધિ ગણાવી શકાય. શોધગંગાએ ૨૦૦૯માં થીસીસ ડેટાને ઇન્ડેક્સ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું ત્યારબાદ તેમાં સતત વધારો નોધાયો છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીએ ૨૦૦૯ અને આગળના વર્ષોના થીસિસ પણ શોધાગંગામાં સબમિટ કર્યા છે. જેમ કે વર્ષ ૧૯૯૯-૯૯માં કુલ ૦૧ થીસીસ અપલોડ કરવામાં આવ્યો હતો. જેમાં વધારો થઈને વર્ષ ૨૦૦૦-૨૦૦૯માં વિવિધ વિષયોના ૩૩૧ થીસિસ સબમિટ થયા હતાં. છેલ્લા 10 વર્ષમાં ૨૦૧૦-૨૦૧૯માં સૌથી વધુ ૨૧૪૯ થીસીસ સબમિટ થયા હતાં. જ્યારે વર્ષ ૨૦૨૦-૨૦૨૩માં ૮૭૬ થીસિસ સબમિટ થયા છે. આમ, થીસીસની સંખ્યા દિવસે દિવસે વધતી જાય છે.

૧.૬ નિષ્કર્ષ :

INFLIBNET શોધાગંગા નેટવર્ક પર સંશોધન કાર્યને ગોઠવવા અને ઉપલબ્ધ કરાવવાના પ્રયાસો કરી રહ્યું છે. કારણ કે પીએચ.ડી. થીસીસ સંશોધન માહિતીનો ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ સ્ત્રોત છે. વિદ્વાનો અને સંશોધન સમુદાયો આવા પ્રકારના સંશોધન કાર્યને જાણીને વિષયના વિકાસને શોધવામાં રસ ધરાવે છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી દ્વારા દર વર્ષે મોટી સંખ્યામાં થીસીસનું ઉત્પાદન કરવામાં આવે છે, અને તેને શોધાગંગામાં અપલોડ પણ કરે છે, આ દ્રષ્ટિએ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનું ઘણું મહત્ત્વ યોગદાન જોવા મળે છે.

૧.૭ સંદર્ભસૂચી :

૧. http://www.inflibnet.ac.in
૨. શોધગંગા: ભારતીય થીસીસનું જળાશય. http://shodhganga.inflibnet.ac.in
૩. ગણેશન, એ.,(2016).“*એક દૃશ્ય -ઈન્ફ્લિબનેટ ઈટીડી શોધગંગાની વપરાશ કર્તામાં જાગૃતિ*”, ઇન્ટરનેશનલ રિસર્ચ જર્નલ ઓફ મલ્ટિડિસિપ્લિનરી સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી(1) (2016)

૪. https://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/688?subject_page=201

૫. વીર.ધર્મરાજ કે. અને ખિસ્તે, ગજાનન. "*શોધગંગા ભંડાર એ તુલનાત્મક અભ્યાસ*", ડૉ.બી.આબાસાહેબ આંબેડકર મરાઠવાડા યુનિવર્સિટી ઔરંગાબાદ, 3જી નેશનલ કોન્ફરન્સ ETD (2016). ગાંધીનગર.INFLIBNET કેન્દ્ર.

૬. દાસ, કે. અને સાયકિયા, એન.કે.(2014)."*શોધગંગા ભંડાર:આસામની યુનિવર્સિટીઓના વિશેષ સંદર્ભ સાથે તુલનાત્મક અભ્યાસ*", 9મી કન્વેન્શન પ્લાનર (2014) 348-368, આસામ: ડિબ્રુગઢ યુનિવર્સિટી.

૭. ડૉ. ચંદ્રિકા વઘેલા.,(૨૦૨૩),"*શોધગંગાની પ્રગતિ અને વર્તમાન સ્થિતિ*",આયુધ જર્નલ-આયુધ પબ્લિકેશન ભાવનગર પ.નં. ૮૦